

Önsöz

Yapılan hukuki düzenlemelerde istenilen sonuca ulaşabilmek için üç unsura dikkat edilmesi çok önemlidir.

Üzerinde durulacak ve mevcut olması halinde gözden uzak tutulmaması gereken unsurlardan birisi, düzenlenecek konunun teorik esaslarından mümkün olduğunca uzaklaşmamasıdır. Çünkü işin teorik yanı konuyla ilgili uzun çalışmaların ürünüdür. Bu uzun çalışmalardan mümkün olduğunca yararlanılması, getirilen düzenlemelerin uygulamada başarılı olmasında önemli rol oynar.

Söz konusu düzenlemeleri yaparken göz önüne alınması gereken ikinci unsur da, konuyla ilgili yabancı ülkelerde mevcut olan düzenlemelerden yararlanmaktır.

Sözü edilen iki unsur önemli olmasına rağmen, en az onlar kadar önemli üçüncü bir unsur daha vardır. Bu unsur da ülkenin koşullarıdır. İlk iki unsura uyulmuş olsa da, üçüncü unsur olan ülkenin şartları dikkate alınmadan bir hukuki düzenleme yapılma yoluna gidilirse, yapılan o hukuki düzenlemeler ya yürürlüğe girmeden değiştirilmeye zorlanır ya da yürürlüğün ilk yıllarında tepki alan alanlarda değişiklik yapılması zorunluluğu ile karşı karşıya kalır.

Uzun bir çalışma ürünü olan ve teorik yönden çok düzenlemeleri kabul gören, diğer yandan da çoğu gelişmiş olan ülkelerin ticari ve sınai yaşamının düzenlenmesinde önemli rol oynayan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 1957 tarih ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu yerine geçmek üzere 2011 yılında

TBMM’ce kabul edilmiştir. Bu kanunun birçok maddesinin yürürlük tarihi de 1 Temmuz 2012 olarak benimsenmiştir. Kabul edilmiş olan bu kanun büyük bir çalışma ürünü ve oldukça çağdaş bir yapıya sahip olmasına rağmen, daha yürürlüğe girmeden 6335 sayılı Kanunla oldukça büyük çapta bir değişikliğe uğramıştır.

1700’lü yıllarda yaşamış ve İngiltere Avam Kamarası’nda yapmış olduğu konuşmalar dolayısıyla hitabet gücünün etkinliği ile ün salmış olan Richard Sheridan adlı parlamenter, bir gün vergi kanunlarının değişikliği ile ilgili yapmış olduğu konuşmasında aynen şu ifadede bulunmuştur: “.....Bakıyoruz önce bir vergi kanunu çıkarılıyor, ardından alelacele, Parlamentodan henüz çıkmış o kanunun bazı maddelerinin tadili ile ilgili yeni bir kanun teklifi önümüze konuluyor. Nihayet bu da kanunlaşıyor. Fakat çok şükür demeye vakit kalmadan Hükümet, yürürlükteki kanunu tadil eden kanunun kusurlu ve hatalı taraflarını düzelten, ikinci kanunun eksikliklerini tamamlayacak yepyeni bir kanun karşımıza diyor. Gelelim iş bununla da bitmiş olmuyor. Bir müddet sonra, bir bakıyoruz ki, yürürlükteki vergi kanununu tadil eden kanunun kusurlu yönlerini düzelten en son kanunun eksikliklerini tamamlayacak yepyeni bir kanun teklif ediliyor. Böylece vatandaşlar, bir türlü sonu gelmeyen vergi kanunları fasit dairesinde bocalayıp duruyor. Bu durum, denize indirildikten sonra dümeni konulmadığı anlaşılan bir gemiyi akla getiriyor. Gemi, dümen takılması için tekrar kızağa alınıyor. Ne var ki, geminin denize her indirilişinde yeni yeni eksikliklerin ve yeni hataların farkına varılıyor. Omurgasındaki çemberlerin vidaları takılmadığından bazı tahtaların kaybolmuş olduğu anlaşıyor. Eksik tahtalar tamamlanıyor, yeniden çemberleniyor ve tam denize indirileceği sırada harcanan bunca paraya rağmen, geminin tamamen parçalanmasına ve yeni baştan yapılmasına karar veriliyor. Gerçekten son yıllarda çıkan bütün kanunlar, yumurtadan çıkan böceğin kelebek haline istihalesine kadar geçirdiği her safhayı hatırlatırcasına, bir süre tadilden geçiyor.” Yaklaşık iki yüz elli yıl önce İngiltere Avam Kamarası’nda yapılmış olan bu konuşmanın aksettirdiği olay, sanki bugün Türkiye’de yaşanmaktadır.

Biraz önce sözü edilen 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun daha yürürlüğe girmeden 6335 sayılı Kanun’la değiştirilmesi ve daha sonra da bu alanda yapılan bazı değişiklikler bize yapılan bu konuşmayı hatırlattı. Bu nedenle de sizlere yapılan o konuşmadan bir bölüm aktarmak istedik.

6335 sayılı Kanun’la sözü edilen değişiklikler, daha çok, mevcut kanunda yer almış olan ve şirketler bakımından önemli harcamalara neden olabilecek işlem denetçiliğinin kaldırılması, şirketlere borçlanma yasasını düzenle-

yen hükümlerin daha kabul edilebilir hale getirilmesi ve bürokratik yanları dolayısıyla çıkarılması zaman alabilecek olan tüzüklerin yerine yönetmeliklerin getirilmesi gibi konularda yapılmıştır.

Acaba kanunların bu kadar sık değiştirilmesinin ve yeni getirilmiş olan Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmeden birçok maddesinin değiştirilmesinin nedeni nedir? Sanırız bunun esas nedeni, yukarıda sözü edilen üçüncü unsurun, yani ülkenin sosyal durumunun dikkate alınmaksızın tasarıların hazırlanması ve kanunlaştırılmasıdır. Tabii ki bilimsel olarak hazırlanmış ve yabancı ülkelerde oldukça kabul gören bir hukuki yapılanmanın kabul edilmesi çok arzulanan bir değişiklik olur. Ancak tabanın benimsemediği bir kanundan başarı beklemek, görüldüğü üzere pek mümkün olamamaktadır. Bunun için mevcut kanunlarda değişiklik yaparken ya da yeni kanunlar getirirken yukarıda sözü edilen üç unsuru asgari müştereklerde birleştirmek gerekmektedir. Yoksa çok fazla değişiklik, hukuki yaşamda olmaması gereken hukuki dalgalanmanın daha da fazlaşmasına neden olmaktadır.

Kitabın Giriş kısmında sözü edildiği üzere bu kitap iki kesime hitap etmeye çalışmaktadır. Bunlardan biri, öğrenim sistemi dolayısıyla hukuki bilgisi gerekli düzeyde olmayan ekonomist ve işletmeci gibi gruptur. Özellikle son zamanlarda bu alanlarda anglo-sakson eğitim sisteminin uygulanması dolayısıyla bu alanın kişilerine gerekenin çok altında hukuk bilgisi verilmekte ve hatta hiç hukuk dersi almadan öğrenciler lisans öğrenimlerini tamamlamaktadırlar.

Diğer yandan da, öğretim süresinin yetersizliği ve sosyal yaşamın değişmesi sonucunda yeni yeni hukuk derslerinin ortaya çıkması nedeniyle de hukukçulara gereken düzeyde muhasebe, ekonomi ve işletme gibi dersler olması gereken şekilde verilememektedir. Bu da madalyonun diğer yüzündeki eksikliktir.

Bugün yükseköğretim arzının gerekenden çok olması ve iş olanaklarının bu büyüklükteki arza iş imkânı sağlayamaması dolayısıyla, piyasada gerekenden çok ekonomist ve hukukçu bulunmaktadır. Ancak, bu konuda çok önemli bir eksiklik bulunmaktadır. O da değinilmiş olan nedenlerle bugün ülkemizde, hukuk bilen ekonomistin ve ekonomi bilen hukukçunun yeterince olmamasıdır.

Kitap işte bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Diğer bir ifadeyle kitabın ilk iki bölümü yeterince hukuk bilgisinden yoksun ekonomistlere hitap etmeye çalışmaktadır. Yani bu bölümlerde sermaye şirketleriyle ilgili genel bilgi verilmeye çalışılmakta ve sermaye şirketlerinin Türk Ticaret Kanunu

bakımından denetimi ile ilgili hükümler aktarılmaya çalışılmaktadır. Böylece üst düzeyde olmasa da bu grubun bu alandaki hukuki bilgi ihtiyacı bir dereceye kadar giderilmek istenilmektedir.

Kitabın üçüncü bölümü ise daha çok hukukçulara hitap etmek istemektedir. Yani bu bölümde, Kanunun üzerine oturtmak istediği finansal tabloların denetimi ile bu denetim sonucu elde edilecek bilgilerle sermaye şirketlerinin bir yerde geleceği analiz edilerek okuyuculara aktarılmaya çalışılmak arzu edilmektedir.

Son bölüm olan dördüncü bölümde ise, mevcut olan düzenlemelerin uygulamada nasıl şekilleneceği ele alınmaya çalışılmaktadır.

Kitabın yazımına başlanıp yazımın neredeyse sona gelindiğinde, yukarıda belirtildiği üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda 6335 sayılı Kanun'la önemli çapta değişiklik gerçekleştirilmiştir. Tabii bu değişiklikler bizi oldukça zorlamış oldu. Dileğimiz bundan sonra böyle değişikliklerle pek karşılaşmamaktır.

Bilindiği üzere kanunlarda çok sık yapılan değişiklikler hukuk eğitiminde, yargıda ve daha birçok alanda birçok olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu tür zorluktan bir tanesi de kitap yazmada karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tür zorluklara rağmen *Sermaye Şirketlerinin Denetimi* adlı ve belirtilen çerçevede bir kitabı ilgililerin bilgisine sunmak bizleri memnun edecektir. Kısa bir zaman içinde ve çok sık yapılan değişiklikler karşısında ve ikincil mevzuatta gerekenlerin tam anlamıyla tamamlanamaması karşısında hazırlanan bu kitapta eleştirilecek bazı konuların bulunacağı çok tabiidir. Bu bakımdan kitapta olabilecek eksiklik ve yapılan eleştirileriniz bizleri daha çok çalışmaya ve eksiklerimizi tamamlamaya götürecektir.

Kitabın hazırlanışı sırasında bizlere yol gösterici fikirleriyle büyük çapta destek olan değerli dostumuz Prof. Dr Zühtü Aytaç'a, Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlilerinden Damla Gül Duygun ile Cemre Hazıroğlu'na, Vergi Hukuku Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi Nazlı Nilay Dayanç'a, bağımsız denetçi Faruk Ulusoy'a ve Öncü Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş'nin Serbest Muhasebeci Mali Müşaviri Emrah Bildirici'ye burada teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz.

Her zaman olduğu üzere kitabın basımında bu kez de bizlere büyük yakınlık gösteren nazik insan Fahri Aral'a ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayın Bürosu personeline de teşekkürlerimizi sunuyoruz.